

З Новим Роком,
дорогі країни!



РІД НАШ КРАСНИЙ, РІД ПРЕКРАСНИЙ!

О Т Ч И Й

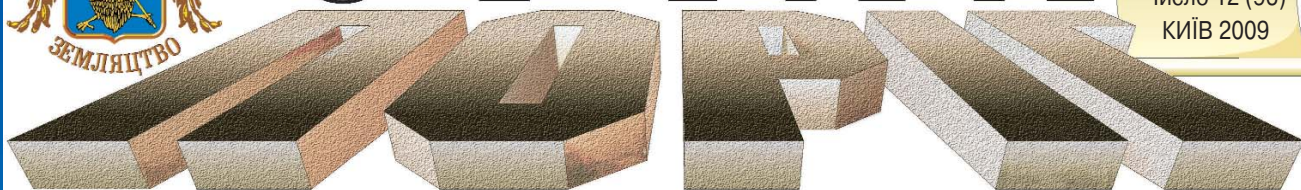
ЧАСОПИС

РІК ЗАСНУВАННЯ
2002

ГРУДЕНЬ

Число 12 (96)

КИЇВ 2009



Видання товариства "Чернігівське земляцтво"



Новорічна
здробиця

Не дано словна нам осягнути
Часу неперервного потік,
Як Десну назад не повернути
І старий не завернути рік.
Все було: і радощі, й осмути,
Ми жили родинно, як завжди,
Прагнули душею відвернути
Сіверянський край свій од біди.
І тепер, як зимний вітер віє,
Хай зоря провідна нам сія,
Хай росте, і множитьсь, й міцніє
Земляків чернігівських сім'я.
З Новим роком, дорогі країни!
Хай вас гріє мрія золота.
Щастя вам, здоров'я, сіверяни,
Радощів на многії літа!

Леонід ГОРЛАЧ

**ЗЕМЛЯКИ,
ЄДНАЙМОСЯ!**

Маємо приємну звістку: нещодавно Міністерство юстиції України офіційно зареєструвало нову авторитетну організацію – "Асоціацію земляцьких організацій – Рада земляцтв областей та регіонів України". Головою Асоціації обраний керівник Чернігівського земляцтва Віктор Ткаченко. Про подальшу долю об'єднання громадських організацій та його перспективи читайте детальну розповідь В.Ткаченка у наступному числі газети.

Депутат в окрузі

РОЗГІН,
або
**Географія
економіки
народного
депутата
Олега
ЛЯШКА**

На початку дев'яностих молодий журналіст Олег Ляшко, життєвим кредо якого ще з дитинства було "Полетіти може лише той, хто не шкодує сил, щоб розігнатися", яскравим метеоритом увірвався в український політичний бомонд.

На той час громадське життя в країні вирувало. На політичній арені з'явилися, було, пришиклі, постарілі й умиротворені шестидесятники, з місць віддалених поверталися дисиденти, підростало і нове бунтарське покоління. Дедалі гучніше заявляла про себе молодь. І там, де гурт молодих і запальних відчайдухів був щільніший та активніший, в самій гущі, в самому епіцентрі якогось зібрання, акції протесту чи стихійного мітингу неодмінно з'являвся обвішаний фотоапаратами симпатичний юнак невисокого зросту з магнітофоном – кореспондент щойно створеної газети "Четверта влада" Олег Ляшко. ⇨ 6-7



У ГРУДНІ СВЯТКУЮТЬ СВІІ ЮВІЛЕІ:

СОЛОВІОВА Анастасія Іванівна – 85-ліття. Народилася 21 грудня 1924 року в селі Сокиринці Прилуцького району. Пенсіонерка. Працювала редактором видавництва "Наукова думка". Нині – на пенсії.

ШИМАНСЬКА Лідія Федорівна – 70-річчя. Народилася 2 грудня 1939 року в Києві. Голова фонду "Відродження".

ПОТОЦЬКИЙ Микола Кирилович – 70-річчя. Народився 5 грудня 1939 року в селі Лебедівка Козелецького району. Доцент кафедри патологічної анатомії Національного аграрного університету.

КЕДРОВ Владислав Захарович – 70-річчя. Народився 12 грудня 1939 року в селі Церковище Козелецького району. Нині – на пенсії. Працював завідувачем лабораторією інформаційних систем Київського оптико-механічного технікуму. Викладач.

МАКАРЕНКО Євгенія Анатоліївна – 65-річчя. Народилася 3 грудня 1944 року в місті Прилуки. Завідувач кафедри міжнародних комунікацій та зв'язків з громадськістю. Провідний науковий співробітник інституту світової економіки і міжнародних відносин НАН України, професор кафедри міжнародної інформації інституту міжнародних відносин Київського Національного університету імені Тараса Шевченка.

Кандидат філологічних наук, доктор політичних наук. Професор. Заслужений діяч науки і техніки України. Ветеран праці. Член Національної спілки журналістів України, член-кореспондент Міжнародної кадрової академії при ЮНЕСКО.

Автор понад 350 наукових публікацій.

Відзначена численними високими державними нагородами.

Бере активну участь у Прилуцькому осередку земляцтва, опікується дитячим будинком "Надія".

ТЕЛАТНИК Михайло Іванович – 60-річчя. Народився 2 грудня 1949 року в селі Новий Биків Бобровицького району. Працює начальником ЖБУ Київміськбуду.

КРАСНИК Микола Григорович – 60-річчя. Народився 9 грудня 1949 року в селі Сираї Козелецького району. Завідувач групою, головний консультант секретаріату Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин Апарату Верховної Ради України.

ПІНЧУК Анатолій Миколайович – 60-річчя. Народився 20 грудня 1949 року в селі Марківці Бобровицького району. Працює заступником начальника відділу Головного обчислювального центру Укрзалізниці. лауреат Державної премії СРСР в галузі науки і техніки. Почесний працівник транспорту України.

Обирався депутатом Дарницької районної ради м. Києва.

КОЗЛОВ Олександр Миколайович – 60-річчя. Народився 21 грудня 1949 року в селі Дігтярівка Новгород-Сіверського району. Заступник начальника відділу енергозбереження, механізації та охорони праці Держводгоспу.

ОХРІМЕНКО Ольга Павлівна – 55-річчя. Народилася 5 грудня 1954 року в місті Щорс. Працює завідувачою кафедрою світової літератури Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова.

Кандидат філологічних наук.

ОХОНЬКО Людмила Георгіївна – 55-річчя. Народилася 20 грудня 1954 року в місті Ніжин. Практикуючий психолог Реабілітація-Центру.

Дорогі земляки!

Рада товариства "Чернігівське земляцтво" сердечно вітає вас із ювілеєм і зичить усім нев'янучого здоров'я, великих успіхів у житті, оптимізму, сімейного щастя, невтомного добротворства в ім'я рідної землі.



Я Горда за сина

От і настала для мене щаслива година – мій син Владислав сягнув 70-річного віку. Скажу, що це теж поважна дата. Тим більше, що йому не мед пився.

Була в тебе війна, життя в евакуації, була повоєнна відбудова Києва. Та ти зумів одержати вищу освіту, відслужив у армії у той час, коли вже піростала старша донька, а згодом пройшов чесний шлях від рядового програміста обчислювальних систем до керівника відділу програмування НВО "Електронприлад". Довелося тобі, мій сину, певний час продовжувати і мою педагогічну біографію. Я щаслива, що ось уже понад півстоліття подружнього життя з тобою поруч твоя вірна дружина Валентина Олександрівна, що ваші задуми втілюються у доньках Олені і Тетяні, які у свою чергу подарували вам аж п'ятьох онуків – Андрія, Олександра, Максима, Ганну і Наталку.

Думаю, що до мого поздоровлення приєднається і добрий сват Микола Іванович Борщ, хоча він і перебуває нині за океаном. Горджуся тобою, мій сину, що ти чесно продовжуєш справи нашого родоводу.

Твоя мама
Раїса ПЯТНИЦЬКА-ЖИДОК,
на 104 році життя



ПРО насущне

В офісі земляцтва відбулися збори Ради. Прибули керівники регіональних осередків та їх заступники, загалом 27 чоловік. Засідання відкрив голова земляцтва Віктор Ткаченко, який оприлюднив порядок денний і проінформував про підготовку до конференції та загальних зборів земляцтва. Вирішено провести конференцію 22 грудня у прес-центрі Палацу спорту і запросити на неї по 3–4 чоловіки від кожного осередку.

Віктор Ткаченко попросив всіх присутніх керівників здати до 10 грудня звіти про діяльність осередків, на яких буде побудована доповідь на конференції. Далі голова земляцтва запропонував підготовку до зборів провести без інформування громадськості через радіо, оскільки на цю подію потрапляє багато сумнівних людей. У обговоренні взяли участь майже всі присутні. Зокрема, виступили М.Компанець, В.Лузан, В.Пушкар'юв, Л.Горlach, М.Ткач, М.Вошецький та інші. Віктор Ткаченко, вислухавши думки присутніх, наголосив на тому, що тільки після перемовин із головою Чернігівської облдержадміністрації В.Хоменком буде узгоджено дату.

Окрім цього, Віктор Ткаченко попросив керівників подавати матеріали до нещодавно зробленого сайту Чернігівського земляцтва через його приймальню.

Потім виступав Петро Медвідь з інформацією про хід передплати на газету "Отчий поріг". Щодо кількості передплатників, то потрібно залучити хоча б 2000 чоловік. Загалом же передплата повністю залежить від керівників. П.Медвідь запросив усіх присутніх подавати свої пропозиції щодо загальних зборів та прохав, щоб усі уточнили списки членів своїх осередків. Головний редактор "Отчого порогу" Леонід Горlach закликав усіх активно поширювати у своїх осередках інформацію про передплату на газету. Серед тих, хто активно працює, виділив В. Пушкар'юва та В.Коваленка. Він запропонував роздати на зборах землякам квитанцію на передплату газети. У цих питаннях виступаючого підтримав В. Ткаченко, який зазначив, що земляцтво доплачує свої кошти на випуск газети. В. Пушкар'юв у свою чергу наголосив на тому, що для того, щоб про газету узнало побільше людей на рідній землі, вкрай необхідно подавати більше інформації про всі осередки земляцтва та райони Чернігівщини. Ю.Проценко, М.Вошецький та Н.Голота наголосили на розповсюдженні квитанції на передплату під час зборів.

Після обговорення цих питань засідання приступило до розгляду третього питання, присвяченого конкурсу дитячого малюнку "Чернігівщина – землі квітучої краса", який запропоновано провести з 7 грудня 2009 р. по 7 січня 2010 р. Із цього питання В. Пушкар'юв інформував, що вже традицією стало на зборах проводити виставки картин та фото земляків, а на цьогорічних було ще й започатковано виставку дитячих малюнків. Товариство запропонувало занести це положення на сайт земляцтва і направити його в Міністерство освіти і науки.

Леонід РУСИЧ

Р.С. Як стало відомо, загальні збори відбудуться 26 лютого 2010 року.

Восени Чернігівщина традиційно святкує визволення від загарбників свого краю. Ось і цього разу з'їхалися в Носівку представники громад всіх сіл району. Центральною площею міста була щільно заповнена імпровізованими хатинками. Було безліч різноманітного краму, витворів самодіяльних умільців, мисливських трофеїв.

СВЯТКУЄ Носівка



Як і годиться, голова райдержадміністрації І.І.Пугач з почетом обійшли представництва всіх громад, привітали зі святом. Кого добрим словом зігріли, кому грамоту вручили, а кого і коштовним подарунком порадували. Піднялися на сцену, ще раз привітали людей зі святом, і воно почалося. Сцена не мала спокою. Виступали самодіяльні хори, солісти, музики. І що приємно – багато молоді на сцені.

Згодом пішли і ми подивитись, а що ж там у хатинках. А ми – це Валентин Бондаренко, Володимир Проценко і я. А там увішані рушниками стіни, господарі з гармоніями та скрипками, кружляють прядки, а столи повні-повнісінькі дарами природи. Запрошують і пригощають, пригощають і ще запрошують. Як



кажуть у народі, горілка відрами, а м'ясо горами. І як було відмовити такому господарю, як із Степових Хуторів! Міцний чоловіч'яга, і посудину добру в руках тримає. Поруч з ним господаря – гірко проковтнеш і не скривишся. І як ми не відмовлялися, коли запросила красуня – дівачка – дітись було нікуди. А у нас же народ такий – тільки тіло зігріє, душа пісні просить. Володькова Дівичка теж приїхала на свято. Та з такою підковою, що щастя вистачило б на все село.

Обійшовши кілька хатинок, ми відчули, що в Носівці асфальтове покриття роблять із якогось нового матеріалу – прогинається воно. Помилувалися ми виробами нашого земляка Миколи Шелеста, порадувалися інформацією про відродження місцевого цукрозаводу. А добрий мій знайомий Д.О.Прищеп, який очолює ветеранське об'єднання, порадував нас своїм оптимізмом. Словом, було все як у добрих людей. Хай же щастить тобі, районна столицє!

Віктор ЧЕРНЕНКО

Ю В І Л Е Й Г І Г А Н Т А



Свій серед людей



Він таки не дарма довго упирився, бо знав, що таке партійна організація такого крупного підприємства, як комбінат хімволокна. Вона діяла на правах райкому, об'єднуючи майже дві тисячі комуністів. Напрямок роботи були традиційними: виробництво, кадри, навчання, побут. Єдине, що ставило у виграшну позицію партком перед райкомом – згуртованість колективу, територіальна обмеженість і комплекс виробничих відносин. Якщо ж взяти людську долі, то вони нічим не відрізнялися від мільйонів інших таких же партійців.

Згори найчастіше питали про виробничі результати, і тут партком постійно підставляв плече дирекції комбінату. Пушкарьов мав такт не ставати в позу повчальника – адже добре знав ціну кожному начальнику, вирис із робітничого середовища, із рядового слюсаря до одного з лідерів підприємства, тож у цій піраміді промацав кожну сходинку нагору. Та й не мав він звички над кимось возвеличуватися. Що таке система партнаванчання й комсомольська

освіта, йому теж не треба було пояснювати. Як і висування кадрів. Зате побут часто-густо завдавав найбільших прикросів. Партком відповідав за все: за хлопця, що після зайвої чарчини потрапив у витверезник, і за дівчину, що нагуляла дитя, за неподілену справедливо премію і погано влаштований відпочинок дітей у таборі над Десною, за недбале ставлення комбінатівських медиків до хворої жінки і зірваний концерт приїжджих артистів, за неповний актовий зал під час наїзду якогось високого державного гостя і погано освітлену територію біля підприємства. Куди вже було після того думати про відпочинок у родинному колі.

А на внутрішньому фронті теж сталися великі перемини. Дружина нарешті подарувала йому продовжувача роду, якого назвали Сашком. Було знову невимовне хвилювання, була ще більша невлаштованість у квартирі – йому ніколи було займатися собою, дружина нарешті послухалася його й полишила пекельну роботу, що сточувала здоров'я, і зосередилася на вихованні двох дітей. Тоді ж у неї з'явилася якась особлива любов до землі.

Хімкомбінат свого часу отримав добрий шматок землі за Жовинкою, і Пушкарьов теж узяв ділянку. Зліпив сяку-таку хатину, загородився, розорав цілину, посадив сад, розбив грядки – і по тому, за роботою не наїздишся. Але ж яка чудеса робила там його донецька пролетарка! Здавалося, вона й народилася із сапкою в руках, тоді ж опанувала всі ази агрономії. Він бачив, що саме там до неї повертається здоров'я, а тому тільки заохочував будь-яку новацію. На жаль, її стан все погіршувався, Володимир тільки тяжко зітхав, бачачи це. Якби він міг поділитися своєю силою, він зробив би це без вагань. Але це ще нікому не вдалося зробити і тому намагався всіляко підтримувати її у хвилини печалі.

Свої ювілеї справляють не лише люди, свої ювілеї мають і такі величезні підприємства, як Чернігівський хімкомбінат. Цієї зимової пори йому виповнилося рівно півстоліття. Справді, комбінат хімічного волокна став для Чернігова важливою сторінкою біографії, згуртував десятки тисяч сіверян, народив не лише потужні цехи та інші виробничі об'єкти, а й цілу побутову інфраструктуру. Зрештою, той же промисловий велетень дав путівку у життя не одній талановитій людині. Серед них був і наш Володимир Пушкарьов.

Не будемо говорити про сучасну гірку долю колишнього гіганта, який не оминув різні реформи. Але хотілось би познайомити наших читачів із кількома сторінками книги про Володимира Володимировича "Життя, віддане людям", яка готується до друку, а також коротке слово про вихованця комбінату хімволокна незабутнього Бориса Іваненка.

... Пізній літній вечір догоряв за лісом. Із нього, сколихуючи настояне на пахоощах квітів повітря, долітали солов'їні трелі, зозулі змагалися, нарікаючи тим, хто їх слухав, довгі літа, у саду зуміли басовиті джмелі, ясно вкриті пилком. Так любю й мило було сидіти в прохолоді після жарких комбінатівських цехів, наповнених ритмічним шумом ткацьких верстатів, гуркотом звільнених від праяї шпульок десь на самому дні контейнера, голосами ткаль. Хоч він і став секретарем парткому, проте не міг всидіти в кабінеті спокійно, а навідувався величезні цехи, перекидався словом із бригадирами, підбадьорював засмучену жінку в заставленій вазонами з квітами побутовці. А під вечір уже відчував, як ніють ноги, як блокнот пропікають записи про те, що треба зробити в першу чергу, кому чим допомогти. І тому виривався до своїх найрідніших на дачу серед тижня, що було рідкістю в його чіткому графіку.

Дітвора гасала в садку з сусідськими ровесниками, веселі голоси вліталися мажорними нитками в вечірнє прядиво, а він сидів поруч із дружиною і слухав її спокійний тихий голос, і сам відходив від денної напруги. Несподівано Рая обірвала розмову і торкнула його за плече:

– Чув, моя зозуля кувала? – І додала зажурено. – Щось вона не щедра.

– Перестань, – пригорнув Володя рідні плечі. – Нам ще треба дітей на ноги поставити, а за ними внуків.

– Ой, боюсь, що зозуля права, – кивнула головою.

– Не вір забобонам, твоя зозуля це не кувала, так що пішли готувати вечерю. Знаєш, зголоднів як вовк, а на природі та ще з тобою і дітьми теля з'їв би. Не журись, дороженька.

– Та ніколи мені журитися, – усміхнулася дружина. – Ти он бережи себе. Знаєш, міцні дерева найчастіше ламаються, а в тебе не робота, а хомут. Хоч іншого, крутішого не вдягай, бо взагалі ночувати дома не будеш.

– Комусь же треба, – кивнув він голо-

вою. – Та вже нікуди не хочеться. Знаєш, колектив у нас чудовий, одне одного знаємо, перспективи великі, так що до пенсії можна дотягти. Ось на ноги дітей поставимо, може, й тебе заманимо на хімволокно, ще трохи потрудитися перед заслуженим відпочинком.

– Як уже буде, – звелася Рая. – Пішли щось приготуємо, бо наші галайби скоро посядуться...

І так вгадала дружина, що не всидить на місці Володимир Володимирович. Одно-го лютого дня 1981 року йому було запропоновано очолити новостворений Ново-заводський райком партії, один із двох, найпотужніший. Довго опирался Пушкарьов, наводив різні аргументи, аби тільки залишитися на місці: мовляв, там відповідальна ділянка роботи, великий колектив, були вже свої вихованці. Йому й сказали на пленумі, що хай там вихованці й продовжують працювати, а новий район – то понад двісті підприємств, на яких тримається економіка всього міста, то два першорядних хімічних комбінати, рівних яким пошукати у всій державі, фабрика первинної обробки шерсті, швейна фабрика, теплоелектроцентрально, три будівельні трести, хлібокомбінат, інструментальний завод, плодоовочевий комбінат та пивзавод треба розбудовувати. А скільки дрібніших колективів у районі, який обсяг соціального будівництва, житла! Так що на цю посаду треба обрати не рядову людину, а справжній локомотив, який би тягнув за собою весь комплекс. Для партії важливі всі справи, якби тільки вони давали вагомий результат.

І Пушкарьов змушений був очолити один із двох райкомів, щоб керувати ним від початку роботи і до того дня, коли прийшли нові часи. Хто б що нині не казав, скептично оглядаючи недавнє минуле, він ніколи не змінить думки про те, що й тоді поруч із ним працювали чудові люди, які вирішували великі справи, думаючи не про себе в державі, а про державу в собі.

Із надр хімволокна вийшов ще один партійний лідер – Микола Іванович Агеєнко. З ним у Пушкарьова стосунки були давніші, та й коло близьких людей рідне. От і склалося так, що було досить легко вирішувати всі питання на вищому рівні.

А який колектив зібрався в райкомі! Люди здебільшого молоді, взяті з виробництва, не розбещені апаратними іграми, люди зацікавлені в тому, щоб показати себе в практичній роботі, втілити в життя виношені в попередні роки ідеї.

Той же другий секретар Олександр Тимофійович Рязанцев. Прийшов із посади секретаря парткому музич-

ної фабрики, що в ті часи славилася на всю країну. Це зараз сумно дивитися на напівживі цехи, в яких творилися добротні піаніно, бандури, гітари, в яких працювали славетні майстри. А що лихе можна сказати про його наступника Івана Івановича Леонова? Пройшов добру комсомольську школу, коли очолював обком, переповнений енергією, ладен на роботу чи серед людей днювати й ночувати, а ще до того ж і земляк із Донеччини, хоча за духом чернігівець. А Валерій Васильович Бондаренко чого вартий! Прийшов із керівництва парткому камвольно-суконного комбінату й відразу вписався в стрімкий режим роботи, бо не шкодував себе.

... У райкомі завжди була найсвіжіша інформація про стан справ на місцях. І тією лютої зими не було збоїв. Місту треба



було давати тепло, електроенергію, а потужна ТЕЦ майже вичерпала запаси вугілля, через кілька днів могло статися непоправне. І тут нарешті прийшов ешелон із довгоочікуваним вугіллям, Донбас не підвів, щоправда відвантажив чорне золото впереміш із водою, що відразу ж перетворилася на кригу. І тоді зайшов до першого Валерій Бондаренко: треба оголошувати аврал, кидати на розвантаження всі сили. А Володимир Володимирович загадав далеку юність та й запропонував:

їдемо на ТЕЦ самі, інакше людей не піднімеш, ми з вами студентами підробляли на залізницях, от і використаємо давній досвід.

На вантажній дільниці нерухомі вагони вугіллям, що позбивалося в грудки. Пронизливий лютий вітер налітає з кожної щілини між стінами, коцюбнуть пальці, паленіють щоки. Директор енергетичного велетня понурив голову, не знає, що робити з мокрим вугіллям, але запевняє, що воно горітиме в топках. І тоді Пушкарьов наказує зібрати всіх вільних робітників, а Бондаренко береться підняти добровольців із інших підприємств, самі теж беруть по совковій лопаті й стають до роботи. ТЕЦ дрібно тремтить стінами, пожираючи тонни пального, а вони вергають і вергають його з платформ, на інших теж копошаться люди – ніби ожили давні двадцять роки, коли на прорив ішли ентузіасти. А короткий зимовий день уже почорнів, може, від силисильної вугілля, а в ешелоні ще чимало повних платформ, отже, забудьмо про ніч. І робота тривала доти, доки остання заморожена брила не лягла на землю. Лише тоді Пушкарьов з Бондаренком, розтираючи криваві мозолі на долонях, поїхали по домівках змивати чорну пілюгу, бо вранці, як завжди, мали сидіти в кабінетах і вирішувати інші питання. Вони не думали про якісь подвиги – просто розуміли, що так треба робити, що треба йти з людьми і трохи попереду їх.

Нині всілякі пильні реформатори-дослідники, які спритно переліси в інший окоп, інколи пишуть, що тодішні партійні органи підміняли державні структури, брали на себе невластиві їм функції. Так було справді, але при цьому забувається, що зберігалася колегіальність, що розумна ініціативна людина знаходила своє місце в керівній машині. Пушкарьов ніколи не забуває мудрого голову райвиконкому Володимира Йосиповича Кириченка, з яким вирішував стількі виробничих справ, завжди опираючись на його досвід. А Віктор Іванович Рибальченко,

його колега, досвідчений будівельник, із яким довелося працювати до останніх днів на тій клопінній посаді! Скільки об'єктів було здано, які труднощі треба було здолати, щоб нарешті привітати людей із народженням нового заводу, школи, дитсадка! Недарма ті, хто ще нині продовжує топтати ряст, знайшли своє гідне місце в нових суспільних умовах – як той же голова райвиконкому Юрій Олександрович Віник, як апаратник від Бога Микола Борисович Мовша.

Обраний долею

Мені пощастило свого часу працювати редактором Чернігівської молодіжної газети тоді, коли в місті й області був своєрідний бум. Зводилися камвольний і капроний комбінати, ТЕЦ, із усього Союзу в місто на Десною з'їжджались молоді професіонали, бо то були значні ударні будови. Одні приїздили заробити гарні гроші, інші – створити сім'ю. Різні люди і різні долі. Мені й моїм колегам журналістам доводилося часто бувати на новобудовах, спілкуватися з молоддю і відчувати потужний ритм життя, в основі якого лежала напружена праця. Це середовище народжувало передове ядро, яке в ті часи складало комітети комсомолу та інші керівні структури, що відзначалися особливою енергією творення.

Володимир Пушкарьов, простий донецький хлопець, якраз і потрапив у річище подій із своєю могутньою зовнішністю, духовною одержимістю, потужною енергією. Згодом, уже виїхавши до Києва, я час від часу чув розповіді різних земляків про нього, стежив за його службовим зростанням. Погодьтеся, що вирости із звичайного робітника до першого партійного секретаря одного з центральних районів обласного центру – річ непроста, тим більше, що його ніхто не вів до високих посад за руку. Для цього треба було завоювати високий авторитет серед народу, мати характер лідера.

Борис ІВАНЕНКО

Леонід ГОРЛАЧ

РОЗГІН, або Географія економіки народного депутата Олега ЛЯШКА



Тож спочатку було слово. Друковане слово. З дитинства ж бо мріяв про журналістську кар'єру, нелегку, але романтичну долю кореспондента і далекі мандри заради кількох рядків у газеті, але таких рядків...

Бути ж звичайним журналістом, ходити по заводах і фабриках у пошуках передовиків підприємств і писати панегірики про робітничі династії, вибачайте, але це не для нього.

Надзвичайно цілеспрямований, без перебільшення можна сказати, він ще з юнацьких років брав розгін

Саме так – "Політика" – назвав він ним же створену громадсько-політичну газету, яку редагував упродовж трьох років і яку закрили... за політику. Не змирився. Боровся і поборов.

Заснував новий друкований орган з не менш промовистою назвою "Свобода". Ох, і муляла очі багатьом Ляшкова "Свобода"! Але закрити її ніхто не наважувався. Не ті часи настали, не ті вітри гуляли столичними вулицями.

А він вже виростає з посади головного редактора "Політики" і "Свободи" і бере новий розгін. У велику політику.

А гострі виступи депутата чергуються з діловими поїздками в округ на рідну Чернігівщину, атож, працюючих своїх земляків добре пам'ятає ще з дитинства.

Переді мною стос газет з різних регіонів нашого рідного Сіверського краю. В них представлена самобутня географія, насичена багатьма важливими подіями і добрими справами, так би мовити, своєрідна економічна діяльність депутата Ляшка. І диву даєшся, як могла одна людина за такий короткий період встигнути побувати, та ще і не один раз, у стількох місцях – майже в усіх районах краю. І не просто там засвітитися для "галочки", а приймати подивитися... і допомогти.

З інформації районної преси добре видно, як Ляшко допомагає землякам позбутися нашої першої преслової біди – поганих доріг (з другою він намагається боротися в стінах парламенту). Він допомагає будувати дороги, газифікувати села, облаштовувати школи, лікарні, дитячі садки, це за його допомогою запрацював занедбаний старий млин у селі Великий Ліс Коропського району, і діти Борзнянщини та багатьох інших районів відпочивали влітку на Чорному морі. Отримують подарунки і грошову допомогу багатодітні сім'ї, ветерани війни, випускники шкіл, молодь багатьох віддалених сіл отримує музичні центри. Завдячуючи йому, в багатьох престижних лікарнях Києва, Одеси та інших міст проводять складні операції старим і малим мешканцям Чернігівщини. А ще спонсорська допомога музеям, спортивним командам, дитячим інтернатам та будинкам престарілих. Про все це кореспонденти і прості люди пишуть у своїй районній пресі. І в кожній подібній інформації обов'язково присутня фраза: "І робиться все це завдяки турботі про наш район, (місто), (село), про його мешканців перш за все народного депутата України Олега Ляшка. Він для нас як та швидка поміч. Реагує одразу".



для більш серйозних справ і, як писав колись Сергій Єсенін, "не в плохой, а в хорошей обиде" повторив знаменитий ірраціональний прорив шестидесятництва у дев'яності роки.

Він без усіляких сумнівів повірив у горбачовську перебудову і одразу ж став в один ряд з тими, хто розбудив заскоружлі душі й заспаний розум українства.

Він мріяв не просто "глаголом жечь сердца", він хотів, аби його слово не лише прирівняли до багнета, але й щоб це слово-багнет наповал вражало тих, хто стояв не заваді молодій українській перебудові. Отже – журналіст-політик.

Після третьої спроби Ляшка обирають народним депутатом від блоку Юлії Тимошенко. З перших же днів активно включається в роботу Верховної Ради. Він ще сповнений віри і оптимізму у те, що на цьому поприщі, як народний депутат, зможе щось змінити у житті людей на краще. Побороти корупцію, байдужість, лень, невігластво і брехливість чиновників і навіть самих депутатів.

Мабуть, колишній перший віцепікер Адам Мартинюк і досі здригається, згадуючи емоційні, дошкульні виступи молодого депутата Ляшка з парламентської трибуни.

З великими труднощами і не без проблем знаходити час на коротку розмову. Одрозумію ж питаю:

– Олеже, чи можеш назвати себе щасливою людиною?

– Хотів би таким бути, але до цього ще далеко. В плані кар'єри, як бачиш, в мене все більш-менш добре. Сподіваюся, що прийде той час, коли і в особистому плані буде так само.

– Як ставишся до своєї популярності?

– З одного боку приємно, коли твою діяльність оцінюють позитивно, у багатьох листах люди пишуть, що "ви най-, най-". Та є й зворотна сторона медалі: ніде не пройде, щоб тебе не впізнали, не дістали якимось запитанням чи проблемою, і почастіше відбувається досить безцеремонно. Це неприємно й обтяжливо.

– Хто твої друзі?

– От ти мій друг, ще кілька, з якими подружився з тих часів, коли не був депутатом. Нових же друзів не здобув, адже в політиці, особливо в нашій, таких не буває. Бо скільки разів був свідком: один депутат ніби щиро цілує, обіймає іншого і тут же говорить про нього казна що. Тож я з усіма колегами тримаюся на відстані.

– Французький письменник Жюль Валлес, у якого було важке дитинство, якось сказав "У дитинстві у мене не було дитинства". В тебе було дитинство?

– Ну, звичайно ж, як і у кожної дитини. Але зрозуміло, що дитинство це було не таке, як в інших дітей. Бо до семи років довелося мені бути в Прилуцькому дитячому будинку, потім – почергово змінив три школи-інтернати, і скрізь мав доводити своє "я". Через це маю з дитинства непростий, м'яко кажучи, характер, загострене відчуття справедливості. Багатьом це не подобається, через що часто маю проблеми там, де їх не повинно було б бути. Але такий я вже є і з цим нічого не зробиш. Найкращі спогади про дитинство – це коли після закінчення школи я їхав на канікули до тітки в село і все літо пас там телят чи корів. На осінь повертався до інтернату з 300 рублями, величезні для інтернатівця гроші, і мені їх вистачало до наступних канікул. До речі, там же, в колгоспі, й трудову книжку отримав у 16 років. Вона й зараз лежить у відділі кадрів Верховної Ради. Й міняти її не збираюся, а, навпаки, горджусь, що

перший запис у ній: "скотник колгоспу "Прогрес".

– Яка технологія купівлі народного депутата, як козу на базарі чи якось по-іншому?

– Саме так, як кіз на базарі, і купують депутатів. Треба, приміром, щоб проголосували за якийсь закон, бігають і пропонують гроші. Прямо в залі чи в кулуарах угоди "укладають". Часто взамін "правильного" голосування депутат отримує посади чи навіть цілі галузі для своїх людей. Інколи депутата змушують голосувати, маючи на нього якийсь компромат. Згадайте, як Янукович у 2007 році формувал під себе конституційну більшість. Тоді говорили, що депутати



опозиційного редактора газети, за кілька днів до виборів зняли з перегонів за особистою командою Леоніда Кучми. У 2002 році, балотуючись за підтримки Юлії Тимошенко по мажоритарному округу в Києві, я зайняв третє місце. Перше, за рахунок усіляких маніпуляцій, посів висуванець влади, підтримуваний тодішнім мером столиці. Тож шлях до парламенту в мене був зовсім не простий. Ось чому я дорожу депутатським мандатом, бо знаю йому ціну, і використовую його лише в інтересах людей, країни.

– Яке питання хотів би поставити собі сам?

– Часто себе питаю: як так сталося, що з Чернігівщини родом стільки відомих і впливових людей, а область на першому місці в країні по смертності, на одному з останніх по рівню соціально-економічного розвитку? І раціональної відповіді на це питання не знаходжу. Ось чому як заступник голови бюджетного комітету Верховної Ради докладаю максимальних зусиль, щоб виправити це становище. Недарма ж де завгодно – чи то в парламенті, чи в уряді, чи в якомусь із міністерств – вам скажуть, що Ляшко – головний лобіст Чернігівщини у центральній владі. І це найкраща оцінка моєї роботи на благо рідної землі, своїх земляків.

– Колишній журналіст, редактор у трьох газетах, як ставишся до вчорашніх колег?

– Ставлюся так, як хотів би, щоб ставилися до мене, коли я працював журналістом.

– Дякую, Олеже, тобі за це інтерв'ю для земляцької газети. І... так тримати!

– І тобі спасибі! Так і буду, поки вистачить сили!



отримували по кілька мільйонів доларів за згоду увійти до нової коаліції.

– На якому місці в тебе власні амбіції?

– Як і у кожної нормальної людини – на першому місці. Бо коли немає амбіцій, навряд чи чогось досягнеш у цьому жорстокому світі. Водночас мої амбіції не стають на заваді здоровому глузду. І коли заради інтересів справи ними треба поступитися, я так і роблю.

– Знаю про твоє хобі – збирання українських монет і краваток. Як часто поповнюєш колекцію? Скільки в тебе вже їх?

– Краватки припинив збирати на третій сотні, а от монети продовжую. Не прогавив ще жодної, випущеної нашим Національним банком.

– Який день у парламенті для тебе найпам'ятніший? Чому?

– Перше складання присяги у парламенті минулого скликання у 2006 році. Справа в тому, що потрапити до Верховної Ради я намагався ще з 1998 року, коли балотувався по мажоритарному Ніжинському округу. Тоді мене,

Розмову вів
Валентин АВДЄЄНКО



Під

Є в нашому земляцтві люди, яких вирізняє серед тисяч інших навіть зовнішність – природня елегантність, розважливність, цілеспрямованість, відданість товариству. Риси, скажемо так, набутні, які все ж таки чомусь не швидко розповсюджені в нашому суспільстві, починаючи з верхніх ешелонів влади. І це, як на мене, продиктоване єдиним ґанджем – відсутністю внутрішньої культури. І коли йдеться нині про Миколу Вощевського, якого в цю грудневу пору зігріває полудневе сонце, варто замислитися: а звідки ж у звичайному селянському хлопцеві зав'язався й розвинувся талант бути особистістю, лідером у добрих справах, талант, який не купиш ні за які гроші? І тоді захочеться знайти першооснови у його родоводі, бо ж навіть найвище дерево починається з коріння...

ПОЛУДНЕВИМ
СОНЦЕМ

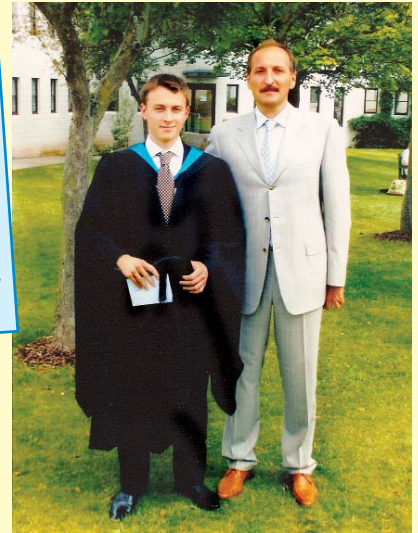
Якось під час однієї з поїздок до славетної Ічні випало небагато вільного часу, і я напросився до Миколи Миколайовича в подорожні, провідати могилу його батька. Підїхали до міського цвинтаря – а там уже поміж мурованими пам'ятниками та скромними хрестами стоїть чепурна літня жінка. Побачила нас – і засвітилася пригаслими від перейдених років очима. То була його мати, Марія Василівна. Акуратне поховання уквітчане, на землю лягли й нові квіти. А там і тиха розмова поміж ними зав'язалася про різні житейські справи. А я стояв поодаль і милувався матір'ю й сином – така земна умиротвореність була тоді, стільки ніжності й любові освячувало кожне слово! І не треба було афішувати свої почуття – вони були природніми, вони складали основу духовного єднання двох поколінь. А їх же було у роду Вощевських ой як багато, згодом сам Микола Миколайович признався, що дослідив родослівну аж із 1600 року, бо вважає, що кожен мусить знати свій родовід, якщо хоче стати ланкою в ньому, а не жити перекотиполем. Гортаючи поживклі від часу зшитки церковних реєстрів, ведених на території нинішнього Ніжинського району, він з радістю прикипав до прізвища Вощевський. Народжувалися вони у степових селах Вікторівці й Леонідівці, та найбільше у великому поселенні Галиця. Саме в цьому розкиданому селі він теж народився півстоліття тому. І хоч стільки часу відлетіло в небуття, але як тільки доводиться йому петляти кривими вулицями, так і оповиває душу й пам'ять гострий запах м'яти. Давно вже не вирощують сільчани ту чудову культуру, як і багато чого іншого, а от стійкий дух озивається з далеких літ, ніби нагадуючи про хмільну юність. Такими ж чудовими були й тодішні земляки-хлібороби. І коли інколи доводиться з височини літ порівнювати два покоління людей, він відчуває якусь прикру відмінність. Зникає невимолимо швидко отой особливий сільський мік-

роклімат доброти, відданості землі, та й самі селяни зникають як особлива категорія громадян. Для того, щоб це зрозуміти і вжахнутися народженню духовної, саме української національної прірви, варто лишень походити ще недавно живими й багатолюдними селами, які глипають нині



у світ забитими вікнами та облупленими стінами покинутих хат. Наша монокультура, наша духовність століттями брала вигоди із села, і коли вони так швидко зникають із лиця землі, то зникає і Україна. А те, що робиться на наших найкращих у світі чорноземах зараз, скидається на самогубство нації. Це добре зрозумів Микола Вощевський, обираючи свій шлях у житті, але про це трохи згодом...

Апоки що Микола Вощевський не астомлюється захоплюватися Галицею, її особливим родинним духом життя, в якому панувала особлива мораль доброти, відданості землі. Це не могло не позначитися і на формуванні його світобачення, нарідним каменем якого була школа. Ще й зараз вряди-годи напливають із тихих сільських вечорів чарівні звуки сопілок, ніби знову гуртує дівчурі невтомний Феодосій Січкач, не дає заснути людській душі. Його ансамбль знали не лише в рідному селі – він ніс славу України в чужі світи. І хіба винна Галиця, що зацікавила нині над нею небо, що й дитячих голосів майже не



стало? Ні, якщо так триватиме й далі, якщо не схаменуться різні державні самозванці з обранцями вкупі, то Україна згине без зовнішніх ворогів.

А М.Вощевський виявився добрим, зичливим учнем, який увібрив у себе найменші струмочки мудрості, доброти, відповідальності. Школа дала йому джерельні знання, родинне ж середовище викарбувало характер, це навіть не генетика, а скоріше енергетика особистого прикладу. Нема нічого вищого за приязнь дітей до батьків. Вона лише підтверджує нерозривність генетичного коду, а простіше кажучи – недаремність батьківських зусиль у турботах про своє продовження.

У багатодітній селянській родині одним із середніх був його майбутній батько Микола. Від природи кмітливий, залюблений у природу, рвався він до знань, і це йому вдалося. Закінчив Ніжинський ветеринарний технікум, а далі дістався аж до Москви, де отримав диплом із відзнакою в ветеринарній академії ім. Тімірязєва. А там – знову в рідні краї, бо треба було не лише власний шмат хліба заробляти, а й братам із сестрами допомагати. Що таке робота сільського ветеринара, не варто розжовувати. Споконвіків для селянина корівчина була годувальницею, а двір без поросяти чи курей із качками-гусятами уже й двором не назвеш. А якщо згадати потужні колгоспні ферми, від яких нині залишилися рижки та ніжки. Тож роботи лікареві було завжди через край, і Микола Панасович зажив доброї слави в рідних краях, як і в сусідній Ічні, куди перебрався згодом.

А як витерти з долі незаперечний авторитет матері! Та ще такої, як у Валерія, Галини та Миколи Вощевських. По її лінії теж було щось неординарне – досить глянути на стару фотографію, де зображена їхня бабуся, то не якась селянка, а вишукана аристократка. А вона ж була однією з десятих дітей, а в їхній хаті ніколи не затихала пісня. → 9

8

Мало того, кожна дитина грала на якомусь народному інструменті. Назвіть мені щось подібне із нинішнього життя, відданого на відкуп різним найманам голосам. А дід, казали, так грав на гармошці та баяні, що рівних не було в окрузі. Так із гармошкою і на війну пішов. А там і озвався лише похоронкою, після якої не витримало серце ще молодій жінки. Лишилися сиротами ще двоє дітей війни. Миколина мати пригрілася біля родини тітки, все ж таки не бездомною сиротою росла з шести років. Не заспокоїлася, не здалася на безвість, шукала разом із синами сліди пропалого безвісти воїна. І таки через багато десятиліть, у 1980 році, знайшовся вічний притулок його аж у далекій Псковській області, на узліссі, де точився страшний бій, що забрав життя 126 воїнів. Допоміг їм у пошуках звичайний водій-дальнобійник із Санкт-Петербурга, що також шукав свого діда, а згодом ветеран із Курганської області Г.М. Куряков відписав їм і згадав навіть, як тішив воїнів перед боями славний українець грою на гармоніці. Що ж, бабусю вже не вернути, зате повернулася пам'ять покоління, а в цьому запорука невмирущості всього народу...

Острівком особливої духовності є завжди для М.Вощевського і нинішня гімназія №2 імені С.Васильченка в Ічні. Це вже зараз Микола Миколайович із гордістю зауважує, що рідна Чернігівщина стала колись української духовності, а в ній Ічнянська земля є особливою оазою, бо мало не в кожному селі явилася світові якась видатна особистість. Так і в тій неповторній школі, в тій великій родині. Десятки видатних випускників пішли з неї у світ. Ось нещодавно зустрівся із народним артистом України Валерієм Буймистром, ось по тому мав можливість спілкуватися в Чернігові з головним лікарем обласного кардіодиспансера Анатолієм Швидченком. І так постійно. Ось недавно відзначали сторіччя школи. Їхали разом із Володимиром Івановичем Балабаєм, першим повоєнним випускником. Так він свого часу написав чудову книгу "На землі Ічнянській", а того разу повідомив, що зберіг школярське листування з улюбленою вчителькою. Доводиться бачити дуже багаті сучасні школи у великих містах, але такої, як Ічнянська, не знайти.

З такої любові до рідної школи, мабуть, і розвинувся в юнака потяг до педагогіки. Міг би присвятити себе спортивній кар'єрі, бо мав високі результати в багатьох видах, міг би стати медиком, але – подався до Чернігівського педінституту. Там, власне, і сформувався повністю як громадянин. Там знайшов сімейне щасття, там виховував дітей у школі. Але в спокійний ритм життя увірвалася перебудова, принісши нові віяння. І згадав молодий педагог свого діда по батьковій лінії Панаса Пилиповича, який у давні часи займався комерцією. Може, це і вплинуло на подальші пошуки свого місця в суспільстві. А ще бажання зробити щось добре для українського села, відданого на відкуп різним скоробатам, для яких земля – лише територія наживи. Був і вплив старшого брата Валерія,

який успішно навчався в Одеському інституті народного господарства. І почав займатися бізнесом. Першим підтримав його брат, згодом на життєвому шляху зустрівся унікальний господарник І.О.Мозговий, якому досвіду було не позичати ще за старих



часів. Так у сумнівах, тривогах, здобутках і втратах вироблявся його шлях, так з'явилася на світ нині авторитетна бізнесова організація "Сінком" – селянська інноваційна компанія. Де за допомогою новітніх знань, здобутих у столичній академії народного господарства ім. Д.Коротченка, де завдяки настирливим пошукам і практичним діям Микола Вощевський зумів випіти себе як талановитого менеджера. Любов до села привела його в агросектор, постійне вивчення потреб села дало йому можливість визначити головні напрямки інноваційної роботи. Має нинішнє село багаті землі, має поки що й роботятих людей, і техніка сучасна з'являється. А от задоволення від роботи селяни не мають.

У чому ж причина? А вона у відсутності державної політики в агропромисловому комплексі. Всі розуміють, що Україна – це колоска хліба, говорять і за трибунами, і на кухні, а от поворотних рішень керівників держави немає. Така тимчасовість політиків, які не стоять на національних духовних і економічних першоосновах, і призвела до провалу. Він почав із забезпечення чернігівського села нафтопродуктами, далі розвиває виробництво сільгосппродуктів. Це велика кількість робочих місць, прив'язка людей до землі. Він і нині працює на свою малу батьківщину, на те древнє місто над Десною, про яке не може не згадувати з особливим теплом. Воно заслуговує на кращу долю своєю глибокою історією, своїми людьми. Зрештою, там пройшла і його молодість, там зустрів свою долю в образі Олени, доньки справжніх педагогів. Іван Андрійович, її батько, взагалі не мав ворогів, хоча пройшов і поранення, і німецькі табори, і його доброта стала прикладом для всіх. А теща Лідія Петрівна хоч і походила з Росії, завжди гордилася Черніговом. Працювала в обласному історичному музеї, зналася з багатьма письменниками, тож духовні джерела і там наснажували Миколу Мико-



лайовича на глибинне розуміння людського життя.

Та й Вощевські нинішнього зрілого покоління потверджують вірність високим духовним принципам. Валерій – знаний бізнесмен і громадський діяч. Галина – то ніби живе відтворення пісенної слави їхнього роду. Може, завдяки їй час від часу звучать нині в далекому Стокгольмі українські пісні, бо саме в тій північній мешкає вона з чоловіком-українцем та двома дітками. Та віриться, що колись проляже шлях повернення в рідні краї.

Думається, що не знизять планку духовності роду Вощевських і обидва сини – Олександр та Андрій. Старший уже закінчив один із університетів Великої Британії і працює в авторитетній компанії. Молодший тягнеться за старшим і теж успішно навчається в Англії. Обидва пробивають свій шлях самотужки, беруть все краще з облаштованого європейського світу, аби колись передати свої знання рідній Україні, яка, на жаль, поки що цього не потребує. Побував у синів і Микола Миколайович. Гірко стало за свій край, де все руйнується, де зникають безслідно шедеври зодчества у Києві, де люди перестают вірити в завтрашній світлий день.

У цьому аспекті цікава думка нашого ювіляра й про суть земляцького руху. На його погляд, саме в ньому акумулюється енергія добра, бажання віддячити малій батьківщині за саме народження. Наше земляцтво – це суцвіття великих людей, тому приємно відчувати свою причетність до них. А ще допомогти кожній людині відродитися в собі духовно. Все базується на культурі, і тому він прагне підтримати вихід кожної книги земляків, появу якогось пам'ятника чи організацію вшанування видатних вихідців із Ічнянщини. Нараз в Ічні стоїть пам'ятник Т.Шевченку, вийшла низка книг, до чого долучився і наш ювіляр.

І насамперед, подумки перегорнувши кілька сторінок його життєпису, знову повертаюся до початкових рядків: так, Микола Вощевський належить до людей доброго гарту, котрі розуміють своє призначення на землі, а відтак і засіває її добрим зерном.

Леонід ГОРЛАЧ

15 листопада минув рік, як віце-спікер Верховної Ради України Микола Томенко та голова Чернігівської обласної ради Наталя Романова провели зустріч із вчителями та школярами Сосницької районної ради. Вони презентували їм проект "Україні потрібні герої", який передбачає проведення різноманітних заходів для популяризації визначних історичних постатей України, таких як: Микола Гоголь, Михайло Грушевський, Олександр Довженко, Іван Котляревський, Петро Сагайдачний, Григорій Сковорода, Василь Симоненко, Леся Українка та інших. Тоді ж гості відвідали літературно-меморіальний музей Олександра Довженка та передали унікальні аудіозаписи виступу геніального кіномитця на 2-му з'їзді письменників СРСР, фрагменти "Зачарованої Десни" у виконанні Олександра Гая та Юрія Тимошенка, радіокомпозиції його найвідоміших творів, що були записані в Національній радіокомпанії України, відеозапис виступу українською мовою у Москві на III Всеслов'янському мітингу в травні 1943 року.

Фільму Євгена Каліна – головний приз кінофестивалю



Впродовж свого більш ніж тринадцятилітнього існування Чернігівське земляцтво, крім різноманіття добрих справ, також проводить масштабні заходи для популяризації визначних історичних постатей – вихідців з Чернігівщини.

Так, наприклад, в минулому році за фінансової підтримки прилучанина з Москви Юрія Коптева було знято короткометражний фільм "Довженко починається, або Сашко реформатор", де розповідається про перші кроки Олександра Довженка в кінематографі, які не були відомими для широкого загалу.

Фільм створили режисер Василь Домбровський, сценарист Сергій Тримбач, кінооператор-постановник Євген Калін, оператор Олексій Калін, художники-постановники Євген Пітенін, Ігор Беляк.

Наш земляк з Прилуччини – член Національної спілки кінематографістів України Євген Калін доклав багато старань, щоб про Олександра Довженка продовжували дізнаватися якомога більше людей у світі, а тому свою кінострічку вже презентував на кількох міжнародних кінофестивалях. У його найближчих планах покази фільму в Мінську, Санкт-Петербурзі.

На кінофестивалі, що пройшов минулого місяця в Дамаску, фільм отримав головний приз.

Мабуть, не в останню чергу причиною такого успіху є головна операторська стратегія Євгена Каліна – зняти кіно про свого земляка Олександра Довженка періоду Великого німого в душі самого Великого німого. Звідси й виражальний аскетизм. І чорно – біла плівка, і небагатослівність субтитрів, і виразна міміка акторів, і закадрова фортепіанна музика. І, звісно, гумор – від

герів із виразним чаплівським присмаком до веселої ліричності самого Довженка.

Зрештою, мова про найсвітліший і найпіднесеніший період у житті майстра. Час, який можна назвати періодом великих сподівань і великої романтики, а простіше – молодість.

На кінофестивалі Євген Калін не задовольнився тільки популяризацією Олександра Довженка. Там він знайшов можливість повідомити поважним учасникам кінофестивалю про Всеукраїнський відкритий конкурс акторської майстерності ім. Миколи Яковченка, засновниками якого є голова Товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві Віктор Ткаченко та почесний громадянин м. Прилуки Юрій Коптев, про те, як земляки – чернігівці шанують талановитого сміхотворця ХХ століття, народного артиста УРСР.

З рук кінооператора – постановника фільму "Довженко починається, або Сашко реформатор" директор Дамаського міжнародного кінофестивалю пан Мохамад Аль-Ахмад отримав пам'ятну медаль Всеукраїнського відкритого конкурсу акторської майстерності ім. Миколи Яковченка.

Ми щиро вітаємо свого земляка – справжнього патріота нашого Чернігово-Сіверського краю Євгена Каліна з відзначенням фільму високою нагородою кінофестивалю та дякуємо йому за популяризацію сосницького Олександра Довженка.

Олексій ОРЕХОВИЧ,
керівник Сосницького відділення



ТЕПЛА ЗУСТРІЧ

Нещодавно керівник Менського коша Чернігівського земляцтва в Києві поет і етнолог М. Ткач, відомий письменник-краєзнавець І. Корбач, інженер-конструктор і викладач В. Корбач, професор ботаніки С. Морозюк, поетеса і фольклорист Н. Данилевська, письменник-гуморист Г. Гайовий та співробітник інституту інноваційних технологій і змісту освіти МОН України Л. Саченко відвідали березнянську (по місцевому – Петропавлівську) неповно середню школу. Колектив школи зустрів київських гостей-земляків за українською традицією хлібом-сіллю. Під час зустрічі гості поділилися з вчителями й учнями спогадами про дитинство, про шкільні роки, адже С. Морозюк та Л. Саченко свого часу закінчували саме цю школу; розповідали про свій життєвий шлях, читали вірші та подарували для школи свої авторські видання. Микола Ткач подарував для школи також спеціально виготовлений буклет із власним

віршем "Ода Березному". І. Корбач передав для шкільної бібліотеки із власної близько сотні книг різних авторів. Л. Саченко подарувала клавіатуру для комп'ютера та пакет дискет. Діти отримали в подарунок від гостей диски, журнали та газети. Зокрема, і газету "Отчий поріг", примірники якої Н. Данилевська призначила спеціально для поїздки.

У відповідь діти урочисто прийняли гостей почесними козачатами коша березнянської Петропавлівської школи. І пов'язали кожному з них малиново-жовто-блакитні хустинки козачат. Директор школи О. Голуб поділився з гостями власними здобутками, перспективами та проблемами на освітній ниві. Кияни відповіли на задані запитання. На кінець зустрічі їм вручили квіти.

Транспорт для поїздки забезпечив О. Калинський.

Олександр ЯСЕНЧУК

У 1968 році на честь 50-річчя ВЛКСМ у Холмах відкрився музей комсомольської слави, у якому були зібрані матеріали про діяльність місцевої комсомольської підпільної організації у роки Великої Вітчизняної війни. У 1976 році Колегією Міністерства культури УРСР Холминському музею було присвоєно звання народного. Йшли роки і під впливом суспільно-політичних змін науково-дослідницька робота там призупинилася. Тільки торік відділом культури і туризму райдержадміністрації було вирішено реорганізувати музей у Холмах у військово-історичний відділ Корюківського історичного музею. А цього року його суттєво оновлено, змінено і статус. Холминський музей відтепер є краєзнавчим.



Святкове відкриття суттєво оновленого музею у Холмах відбулося 28 жовтня, якраз у день 65-річчя визволення України від німецько-фашистських загарбників. Цього дня до селища прибули представники районної влади та делегації від Корюківського відділення "Чернігівського земляцтва" у м. Києві на чолі з її керівником, нашим земляком В. Устименком, та ветеранів – учасників бойових дій з Корюківки. Місцеві жителі, представники районної і селищної влади та члени делегацій поклали живі квіти до підніжжя пам'ятника холминським підпільникам у центрі селища. Далі всіх було запрошено на відкриття оновленого музею. Начальник відділу культури та туризму райдержадміністрації Л. Бабич привітала присутніх з черговою річницею визволення України, побажала ветеранам – визволителям міцного здоров'я та добробуту, а також висловила щиру вдячність усім благодійникам та небайдужим людям, які долучилися до реекспозиції музею. Л. Бабич подякувала керівництву району за фінансову підтримку цієї справи, а також – ДП "Холминське лісове господарство" (керівник О. Демченко), приватному підприємцю В. Чоботарю, керівнику місцевої школи О. Шевчику, голові правління ПСП "Червоний маяк" В. Самойленку за сприяння і допомогу у відновленні роботи музею. Слова вдячності лунали також на адресу холминського осередку комуністів та районного ВО "Батьківщина", які фінансово та безпосередньо брали участь у цій справі. Почесне право перерізати святкову червону стрічку було надане голові Корюківської районної ради В. Хроленку, першому заступнику голови Корюківської райдержадміністрації О. Ващенку та голові ветеранської організації Холмів А. Малюку.

Присутній на відкритті Холминського краєзнавчого музею керівник Корюківського відділення "Чернігівського земляцтва" у м. Києві В.Є. Устименко привітав земляків-ветеранів з 65-ю річницею визволення України, подякував за чудові враження від експозиції оновленого музею. Він переконаний, що цей острівок історії і надалі розвиватиметься задля сьогоднішніх та прийдешніх поколінь, адже молодь повинна знати історію рідного краю, виховуватися на його кращих традиціях та героїці. В.Є. Устименко подарував музею власну книгу "Жукля", у якій окремий розділ присвячений визвольній боротьбі жителів Корюківщини та Холмщини у Великій Вітчизняній війні, документи та нагороди місцевих жителів Катерини Семенівни та Григорія Никифоровича Моложонів, які зберігалися у нього. Вручено почесні нагороди.

Заходи з нагоди 65-річчя визволення України продовжилися святковим концертом у Холминському Будинку культури, підготовленим місцевими та корюківськими учасниками художньої самодіяльності.

Ігор ХАЛІМАН



Ріпкинці готуються до великих зборів

Наступної середи після святої Покрови відбулося чергове засідання Ріпкинського відділення нашого товариства.

На малих зборах ріпкинців цього разу були присутні заступник голови райдержадміністрації Олександр Родинченко, ріпкинський селищний голова Сергій Гарус, благочинний Ріпкинського району митрофорний протоієрей, настоятель Свято-Миколаївського храму Ріпок Іван Голоботовський та основний склад колишніх ріпкинців, а нині столичних мешканців. Всього 25 чоловік.

Виступаючи на зборах, які відкрив голова осередку Володимир Коваленко, заступник голови райдержадміністрації Олександр Родинченко проінформував про стан справ у районі, зокрема відзначив, що відновив свою роботу Добрянський райдержлісгосп і розпочав поставки обробленої деревини як вітчизняним замовникам, так і за межі України. В районі зібрано непоганий врожай зернових, в середньому по 20 центнерів з гектара, виконуються основні намічені соціальні програми.

Про роботу осередку звітував його голова Володимир Коваленко. Цього року з допомогою членів земляцтва у вузи Києва вступило четверо молодих ріпкинців. На добудову Свято-Миколаївського храму у Ріпках цього ж дня члени осередку передали кошти настоятелю храму Іванові Голоботовському.

Делегати осередку брали активну участь у святкуванні 66-річчя визволення району, святі врожаю та Дня Ріпок.

Член осередку Сергій Граб своїм коштом придбав для Любецького музею десять експонатів старовини. Його було делеговано очолити делегацію для участі в науково-практичній конференції з історії Любеча. Також було розглянуто звернення голови Любецької сільської ради Бориса Стрельцова щодо збору коштів для виготовлення генерального плану забудови Любеча. Створено оргкомітет для збору коштів на чолі Аллоу Гуртовою.

Також було розглянуто питання щодо проведення підготовчої роботи до щорічних великих зборів земляцтва.

Заступник голови осередку Алла Гуртова доповіла про хід передплати газети "Отчий поріг" на 2010 рік, а також про участь членів Ріпкинського осередку Чернігівського земляцтва у конкурсі дитячого малюнка.

Було розглянуто плани роботи Ріпкинського осередку на 2010 рік. Всім присутнім запропоновано уважно його розглянути та внести свої пропозиції для затвердження плану на наступному засіданні.

Володимир Коваленко запропонував виявити найбільш активних членів осередку для подання їхніх кандидатур на заохочення.

Наш кор.



ЗАПИСАНЕ В ПАМ'ЯТІ

1943 рік. Початок вересня. Погода мокра, дощі. Окупаційна влада вибирається з Варви на підводах, з документами, старостами, поліцаями. Запамятався епізод: молодий поліцей Василь Федченко (Малійко) на білому жеребці з карабіном за спиною, піднявши кулак догори, вигукує: "Ми ще повернемось!". Подався в невідомі краї, опинився аж в Австралії.

Спогад 12-річного очевидця

Людей мало, зігнуті, обірвані, залякані, стривожені. Німе питання в кожного на устах: "Що ж буде завтра?". Адже перед цим був лютий 1943 року, підготовка до масового розстрілу наших людей, повстання, визволення від смерті, знищення 4 жандармів (які знаходились у приміщенні нинішньої редакції районної газети), каральні заходи окупантів проти підпілля, комуністів, активістів радянської влади, спалення живих у хаті Ганни Кириченко (біля базару), в погребях, де ховалися старі й малі... В Озернянській школі підступно зібраних обманним шляхом селян, під виглядом "на збори сільської громади", поліцаї спалили живими! Тому залякані люди обминали окупантів десятою дорогою.

Отак під кінець першої декади вересня у Варві й селах району утворився владний вакуум. Окупати пішли, визволителі ще не прийшли... В цей період, 10–14 вересня, зі шляху Ромни – Прилуки через Срібне, Охінки, Іванківці, Дігтярі повернула на Варву німецька фронтова частина в складі окремого підрозділу. Військова частина зайшла в райцентр о третій годині дня, а перед цим заїхали квартирмейстери, обійшли з собаками-вівчарками більшість дворів по вулиці Пилипенка, від мосту до центру. Прикладами вони відкривали чи відбивали хатні двері (засови були під ключ з висячим язичком, який вставлявся в одвірток). Фронтова частина розмістилась капітально. Люди втікали з дворів хто куди міг, в основному по балках, за селище, за річку Варвиця. Свиней, які були в людей по хлівах, німці повитягали, покололи або постріляли, осмалили, розібрали та з німецькою акуратністю приготували. Господинь, які не встигли повіткати, змусили розтопити в печях і приготува-

ти вечерю. Я добре запам'ятав, як у хаті нашого сусіда Степана Кропиви розмістились німці, а їм півночі готувала їсти під дулом автомата моя мати Мотря. А коли офіцери понапивались, вона благополучно втекла до своїх дітей. На цій же вулиці Пилипенка, біля хати Прокопа Нагнойного, де жив сиротою його 14-річний син Яків, німці зловили Івана Здоровця (Момотового), парубка років 19, який не встиг утекти. Спинили його: "Партизан?", а він: "Ні, я просто йду додому". Та не допомогли ніякі пояснення. Завели за хату й розстріляли. Старий Іванів батько як дізнався, поїхав у слезах візком забирати покійника.

Другий випадок стався за 200 м від тієї самої хати. У восьмирічну доньку Катерини П'яниги та бабу Кацюриху, які тікали за річку Варвицю, почав стріляти з автомата солдат. Прострелив їм одягу в кількох місцях, але не вбив. Перебрали на мілкому місці річку та й втекли в кущі, в урочище "Садки".

Третій випадок стався, коли вже згадуваний Яків Нагнойний тікав до родичів у село Калиновицю. По дорозі з Варви, на відстані приблизно 2 км, на найвищому місці, пристрелявся снайпер. Тяжко поранив він підлітка в груди, куля пробила легені, упав той на дорозі, стікаючи кров'ю. Та підїхали підводою випадкові люди, які везли породіллю у Варву в лікарню, підібрали хлопця, швидко довели до лікарні, там його довго лікували, але врятували. Яків одужав, закінчив Варвинську школу, а згодом юридичний факультет університету. Працював на високих державних посадах (заступник генерального прокурора України), декілька років тому відійшов в інший світ.

Багато було інших страхів тоді. Так автор цих рядків тікав зі своєї хати че-

рез лужок, через річку та й натрапив на групу партизанів (душ 30–40). Вони в мене детально розпитали, що я бачив у німецькій частині, яка була розміщена за 1–1,5 км, скільки машин, чи бачив гармати, радіостанції. Все, що я встиг побачити, розповів партизанам.

Минулось... Німецька військова колонна покинула район 15 вересня, але ж перед цим підірвала міст через річку Варниця (з Холодниці) та рушила через Журавський міст на Ладан – Прилуки – Ніжин. Радянська авіація під осінь 1943 року мала в небі помітні переваги, тому бомбила та знищувала живу силу й техніку ворога. Тож далеко та частина не відступила без втрат. А через два дні, вранці 17 вересня 1943 року, з'явились розвідники Червоної армії.

У райцентрі й селах почало налагоджуватись тяжке життя військового часу: відновлювали роботу шкіл, торгівлю, постачання сіллу, сірниками, гасом. Із перших днів організували польові військкомати. Всіх батьків, старших братів, дядьків мобілізували без переодягання у військову форму на війну. А щодо зброї, то казали: "Добудете в бою". Обстановка була не з легких. Але вже в перший місяць повідкривали школи. Повертались з евакуації люди, техніка, худоба. Відновили роботу колгоспи та підприємства. Ті, хто мали коней, віддавали на бригаду. Почали орати поля, загущені осотом, який був з людський ріст. Запрягали в ярма корів. Скалічені війною солдати очолювали роботу в колективах.

Усе це пережив наш багатостраждальний український народ! У тому числі й варвинці.

Микола ДАНИЛЕНКО,
доцент Чернігівського державного інституту економіки і управління, заслужений працівник сільського господарства

Після руйнування Січі запорізьким козакам була надана можливість поселитися на Кубані з метою захисту південних кордонів Російської імперії. Що вони й зробили, заснувавши Кубанське козацьке військо. Разом зі всіма козаками переселилися й наші земляки – козаки Менського та Величківського куренів. Назва останнього куреня збереглася, нині на карті Кубані існує станиця Старовеличківська (Калінінського, у минулому Поповичьського району).

Далі надаємо слово кубанському краєзнавцю, жителю Старомінської станиці Е. А. Широкобородову.

З метою впорядкування переселення козаків, унормування їх життя 1 січня 1794 року в "благополучному місті Єкатеринодарі" вступив в силу "Порядок загальної користі" – документ, в якому обмовлялися правила розселення, управління і землекористування в Чорноморському козацькому війську.

Місце для Менської станиці, як і для інших куренів, дісталось на нових землях. Згодом було узвалене рішення переселити на Кубань нові партії жителів з Полтавської, Чернігівської, Воронізької, Курської, Орловської та інших губерній. З Чернігівської нова партія прибула, зокрема, з Менщини, заснувавши у околицях Менського куреня нове поселення – Новоменське. Час появи Староменської станиці випав скоріш за все на 1793 рік. Тоді на кордоні біля колодязів на річці Сосике було поселено 39 дворів загальною чисельністю 142 поселенці (64 душі чоловічої статі і 78 душ жіночої статі). Тут же незабаром випало розміститися і Менському (Минському) куреню. Місця розміщення куренів вибиралися жеребом, який тягнули отамани куренів, дістаючи з волохатої козацької шапки папірця з назвами місць поселень. Від Менського (Минського) куреня в жеребкуванні брав участь останній отаман Менського коша, що привів козаків на Кубань, полковник Антон Великий. Жеребкування припало на 15 лютого 1794 року.

Облаштовувати життя козаків на новому місці йому, на жаль, не довелося. У 1796 році він взяв участь в поході чорноморців на Персію і на посаді командира другого козацького

полку загинув "в час великої штурми" біля Камишеватського півострова на Каспії, потонувши зі всією своєю командою на баркасі.

У фондах Кубанського музею є списки козаків, а також старшин, що мали армійські чини, прибулих на місце Минського куреня "від бившого Запоріжжя". Ось лише деякі прізвища з цього списку: Бацманов, Бойченко, Велігура, Великий, Галушка, Горб, Малий, Міщенко, Мовчан, Мусієнко, Перлік, Таран. Всього в списку 129 чоловік (список неповний). Більшість з названих прізвищ і сьогодні у всіх на слуху.

МЕНЯНИ

Менський край, як і вся Чернігівщина, мав тісний зв'язок із Запоріжжям, звідси йшло комплектування козаками Запорізької Січі. Існував навіть курінь, названий Менським або Минським, до нього, до речі, був приписаний Іван Богун – друг і соратник Хмельницького.

Відоме прізвище отамана Менського куреня у 1755 році – Ядута.

на Кубані

Але все ж потрібно повернутися до початку заселення, щоб розповісти про першого отамана Менського куреня полковника Антона Великого.

З книги письменника-емігранта Федора Кубанського (Федора Івановича Горба) "На привільних степах кубанських" (Paterson, New Jersey, USA, 1955) відомо, що останнім отаманом Минського коша, що привів своїх козаків із Слободзеї на Кубань, був полковник Антон Великий. У музеї Кубанського козацтва в місті Ховеле в США зберігаються реліквії Кубанського козацького війська, і серед них малі прапори куренів і значки, що були ще в Запорізькій Січі. На одному з рапирів можна прочитати: "Цей рапір зроблений Отаманом Менського куреня Антоном Великим в 17.." (дві останні цифри вищерблені картечкою). Рапір матерчатий, зеленого кольору, з бунчуком, що непогано зберігся.

Спочатку козаки розселилися по правому берегу струмка, а потім перейшли і на лівий. Перший будинок, за переказами, побудував козак Григорій Скинутій.

За розпорядженням військового начальства курені належало забудувати прямими і широкими вулиця-

ми з центральною площею посередині. У Минському курені центральна площа була названа Червоною і у 1810 році на ній була побудована Хресторождественська церква, найперша у станиці.

Житлові будинки зводилися, як правило, з саману. Звичайно, будинок ставився в кутку садиби, на деякій відстані від огорожі, так, щоб вікна виходили на сонячну сторону. Окрім центральної площі, історичного центру Старомінської, були в станиці і інші площі. На одній з них розташовувалася Покровська церква з прибудовою в ім'я Миколи Чудотворця, побудована в 1886 році. На іншій – Пантелеймонівська церква, споруджена в 1908 році. Ще на одній, Ярмарковій, як свідчить кубанський історик В. А. Голубуцький, щорічно 1 березня відбувалася всекубанська ярмарка, на якій проводилися різні торгівельні операції.

Об'єктивності ради треба сказати, що Минський курінь розвивався швидше, ніж сусідні курені, і станиця Старомінська (станицями курені стали називатися з 1842 року) спочатку була однією з найбільших у всій окрузі. Проте до початку свого заселення курінь мало чим відрізнявся від інших селищ куренів Чорномор'я.

В 1861 році в станиці Старомінській налічувалося всього 700 дворів з населенням 4856 чоловік. Був питейний будинок, але не було жодної школи (перша початкова школа з одним вчителем і 85 учнями відкрилася в 1863 році). Було багато лавок і дуканів, але мало уваги надавалося впорядкуванню. Мощених вулиць не було, а при кубанському жирному чорноземі це означало, що влітку жителі задихалися від пилу, а весною і восени потопали в грязі. Щоправда, як і при її пра-матері на Чернігівщині, поруч проклали залізницю.

На сьогодні Староменська станиця на півночі Краснодарського краю має населення 30 тис. чоловік.

У 1924 р. станиця стала районом, а у 1933 р. пережила Голодомор.

На офіційному сайті районної державної адміністрації зазначено, що станицю заснували переселенці з Мени.

Моделі він будував досить вміло, вдумливо. І одного разу на змаганнях київського загону повітроплавання його модель аероплана перелетіла весь Миколаївський парк у Києві – від воріт університету св. Володимира до воріт на Терещенківській вулиці. Такий результат дозволив юному конструктору одержати у 1909 році першу нагороду – срібний кубок.

АВІАКОНСТРУКТОР з Чернігівської губернії

У десятирічному віці Сашко Карпека мріяв створити такий повітряний апарат, щоб на ньому самому можна було літати. Ці мрії виникали особливо у той час, коли він по дорозі додому проходив вулицею Велика Підвальна біля будинку №15, де мешкали Сікорські. Не важко було помітити, що на подвір'ї будуються гелікоптер і аероплан. А навколо тільки і розмов, газетних статей про авіацію, нові випробування моделей. І виникло у хлопця бажання самому створити не модель, а справжню машину, яка б вільно ширяла в небі.

І такий час настав. У 1910 році гімназист шостого класу Олександр Карпека спроектував модель власного біплана, збудований пізніше на його замовлення в майстерні Ігоря Сікорського. Літак дістав назву "Карпека-1". Хоч він нагадував інші машини, і в першу чергу І.Сікорського, але винахідник впровадив ряд інженерних новел, які згодом застосовували відомі авіаконструктори Анрі Фарман та інші. Цікаво, що Олександр раніше І.Сікорського придумав колончасте штурвальне управління елеронами і кермом висоти. Двигун потужністю 35 к.с. з тягнучим гвинтом конструкції І.Сікорського закріпив на нижньому крилі. На цьому літаку приятелі Олександра – Сергій Громов і Олександр Гомберг – здійснили у 1911 році кілька вдалих польотів, один з яких тривав 22 хвилини.

...Олександр Карпека народився 115 років тому (1894) в м. Глухів Чернігівської губернії. Рід походив від глухівського отамана Семена. Батько, Данило Олександрович, мав великий земельний наділ, був почесним попечителем Чернігівської чоловічої гімназії. Отже, коли на початку 1900 року родина переїхала до Києва, то не випадково поселилася у двоповерховому будинку, який пам'ятав Миколу Пирогова, колишнього попечителя Київського навчального округу, та відомих професорів університету св. Володимира. Нині в цьому будинку на вулиці Володимирській, 60 знаходиться ректорат Національного університету ім. Т. Шевченка.

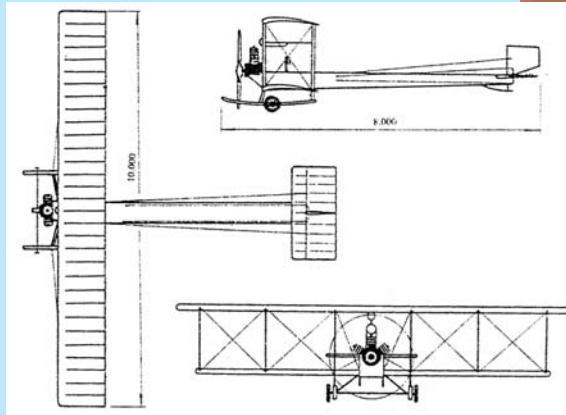
Родина Данила Олександровича зайняла другий поверх. Хлопець вчився у приватній гімназії Володимира Науменка, званого літературознавця і етнографа, його захопили точні науки, повітроплавання. Відвідував технічний гурток при політехнічному інституті. Будував моделі (крім першої) саме на подвір'ї свого будинку. Гімназист шостого класу поставив у квартирі на видному місці завойований срібний кубок. Батько пишався сином, заохочував його наміри і фінансово підтримував.

У той же час Данило Олександрович забороняв сину самому літати: "Гроші на будівництво моделей я тобі виділяти му, а ось літати не дозволю".

Юнак погодився прийняти такі умови, але слова дотримав тільки відносно першого свого дитища. У 1911–13 роках будував відразу три літаки. Другий – біплан "Карпека №1 біс" різнився від попереднього низкою конструкторських рішень: була замінена хвостова ферма іншим матеріалом, піднято сидіння льотчика, змінена конструкція шасі тощо. Конструктор знову удосконалював, поліпшував машину, подбав і про техніку безпеки. В результаті – вага літака стала легшою на 20 кг. На аероплані у 1912 році над Куренівським аеродро-

мом Олександр Карпека особисто сам здійснив кілька польотів.

У 1913 році герой нашої розповіді вчився в Санкт-Петербурзькому політехнічному інституті. Вчителем був відомий авіаконструктор професор С.М. Усатий, під керівництвом якого він здійснював роз-



рахунки. А будував у Києві. Якщо перший літак Олександра народився в ангарі Ігоря Сікорського, то наступні три машини склалися у його власній майстерні. Знаходилася вона у просторому приміщенні на Сирецькому полі за нинішнім парком ім. О.С. Пушкіна і мала назву "Перша Київська авіаційна майстерня конструктора аеропланів О.Д.Карпеки". Варто згадати, що на четвертому двомісному біплані довжиною 7,5 м з во-

дним охолодженням, потужністю двигуна 75 к.с. і вагою 315 кг піднімалися в небо П.Нестеров, В.Іордан та інші пілоти.

Влітку 1914 року помер батько Олександра. Почалася Перша світова війна. Він із цивільного інституту йде вчитися у військове училище, а після його закінчення потрапляє на фронт. Дістав поранення, лікувався у Київському шпиталі. А як одужав (1915), став курсантом Гатчинської авіаційної школи. Військовий льотчик воював на Ризькому фронті. І знову поранення. Пізніше поступив до Севастопольської льотної школи – для поліпшення майстерності техніки пілотування. Займався викладацькою діяльністю, пропагував авіацію.

Його не покидала думка – все ж здобути вищу освіту. На початку 1918 року поручик О.Карпека повертається до Києва, щоб продовжити навчання. У місті, як і у всій країні, вандея: змінюються господарі, панує всюдозволеність і анархія. Його затримали, арештували і зачинили в приміщенні педагогічного музею (нині Будинок Центральної Ради). Там він і помер 13 листопада від запалення легенів. Спочатку його поховали у Покровському монастирі, а у 1926 році прах авіаконструктора перенесли на Лук'янівське кладовище.

Насамкінець відзначимо, що літаки О.Д.Карпеки були досить досконалими за конструкцією і виконанням, але вони з'явилися дещо пізніше повітряних суден Ігоря Сікорського. Можливо, саме з цієї причини не знайшли гідного місця у вітчизняному літакобудуванні. Ми, його земляки, пишаємося тим, що життєвий шлях талановитого молодого авіаконструктора проліг і через мальовничий чернігівський край.

“ЗАПИТАЙ У СОКОЛОВА”

Три роки тому Олександр Соколов переміг на виборах Чернігівського міського голови, незважаючи на всілякі провокації. Згодом з його ініціативи була започаткована публічна акція “Запитай у Соколова”, під час якої кожен мешканець древнього міста над Десною міг поставити обранцю будь-яке запитання, що стоїть перед громадою. Це – випробувальний спосіб демократичного спілкування без усіляких проміжних чиновницьких кордонів, який іде на користь обох сторонам, оскільки життя відкритого суспільства вимагає колективного вирішення всіх глобальних проблем.

Минув час, і нині О.Соколов відповів на більшість запитів, які пролунали через відкриту телефонну лінію.

ЮВІЛЕЙ ТЕАТРАЛЬНОГО ДОМУ

Півстоліття тому обласний драматичний театр імені Т.Шевченка перебрався в нове приміщення, розташоване в історичному центрі Чернігова. То була знайома подія, оскільки акторам по війні дісталось на горіхи. Старе приміщення театру було спалене в час ліхоліття, тож колективу доводилося працювати навіть у стінах Єлецького монастиря. За ці роки в затишному помешканні служителів Мельпомени глядачі мали можливість побачити не один десяток вистав, почути голоси й побачити гру десятків міст і країв. Нині талаземляків та гостей із багатьох міст і країв. Нині талановитий колектив театру, незважаючи на всілякі об'єктивні труднощі, продовжує творити високе мистецтво у затишному домі, пам'ятаючи, що мистецтво – це краплина вічності.

ЗНАЙ НАШИХ!

Воістину дивний нині час! Коли все більше відкриваються недавні суперсекретні факти, коли можна висловлюватися вільно й не боятися ізоляції в сибірських краях. Так, для багатьох сіверян стало цілковитою несподіванкою, що саме Чернігів 85 років тому дав життя Юрію Колосову – видатному ракетобудівнику, сподвижникові самого С.Корольова та інших учених, який був серед активних розробників польотів на Марс та Венеру радянських ракет. Так що наша Чернігівщина не перестав дивувати світ видатними людьми.

ДОРОГА НЕ ВИНУВАТА

Люди прокладають дороги. Люди ставлять пообіч них хати. Все робиться для добра. Та не завжди так виходить. Ось і в Сосниці на вулиці Корнева впродовж останніх років кілька будинків почали давати тріщини. А все через те, як визначили спеціалісти, що поруч пролягає напружена автотраса, по якій їздять потужні вантажівки. Вибрація згубно позначається на житлі. Стурбовані долею невеликого масиву керівники міста поставили перед Кабміном питання про репрофілювання автотраси в обхід людських жител. Що з цього вийде, покаже час.

ВИХОВУВАТИ ДУШІ УКРАЇНЦІВ



Понад два роки в Ніжині виходить газета “Покрова” – орган Чернігівської єпархії Української православної церкви Київського патріархату. За цей час вона стала справжнім помічником тим, хто приходить до Бога, кому дорога державна Україна із своєю церквою. На шпальтах досить скромного зовні видання постійно ведеться просвітницька робота, для чого друкуються традиційні послання та роздуми Патріарха Київського і всієї Русі-України Філарета, єпископа Чернігівського і Ніжинського Іларіона, повчальні матеріали для дітей, широка хроніка церковних подій тощо. Слід сказати, що, незважаючи на всілякі провокативні заяви та дії колег із іншого патріархату, газета дотримується спокійного, доброго тону, послідовно обстоюючи ідею створення єдиної української помісної церкви, що відповідає б світовим цивілізованим нормам.

Керує газетою протоієрей Михайло Якубів, настоятель Покровської церкви в Ніжині, людина інтелігентна, благочинна. До речі, сама Покровська церква уже кілька років знаходиться під патронатом столичного Чернігівського земляцтва, яке свого часу подарувало церковній громаді панікадило, а також посадило плодові дерева. І цього року під час проведення Покровського ярмарку столичні гості – В.Ткаченко, П.Мисник та інші – мали насолоду покуштувати яблука та груші, що рясно вродили на деревах, посаджених І.Плющем, М.Бутком, В.Ткаченком.

БУДУТЬ ДРУЖИТИ

Під час візиту в Україну Президента Білорусі О.Лукашенка в Києві було підписано угоду про співпрацю між Черніговом та Гомелем. Відомо, що обидві сусідні області не поривали дружніх зв'язків після розпаду СРСР – адже коріння взаємної приязні двох слов'янських народів набагато глибші від уподобань політиків, їх не можна обрізати помахом пера чи кордонами. Саме тому в новому документі передбачене тісне співробітництво в галузі економіки, в торгівлі, культурі, екології тощо.

КОМУ ЖИТИ СОЛОДКО

Відомо, що іще недавно на Чернігівщині працювали шість цукрових заводів, які не лише давали тисячі тонн солодкої першої якості продукції, а й забезпечували роботою тисячі селян, котрі вирощували буряки. При нинішній анархії в сільському господарстві подав ознаки життя лише один Линовицький цукрокомбінат. Якщо так буде тривати й далі, доведеться українцям літати по тростинний цукор аж у заморську Кубу.

ПОДВІЙНИЙ УСПІХ

Сімнадцятирічна студентка педагогічного коледжу стала першою красунею міста Прилуки на черговому конкурсі. Причому, вона підкорила не лише журі, а й стала лауреатом глядацьких симпатій.

Наш кор.

Кого хочеш – вибирай

Бур'яність передпосівної ниви

Агробайка

Було це чи то ранньою весною,
а, може, навіть пізно восени:
готуючи себе до посівної,
зібрались при Городі бур'яни –
страшний, багатолокий
і винахідливий народ
на ейфорію,
від чого наш великий
і найродючіший Город
аж бур'яніє, –
зібрались не просто говорити,
представивши програмний
прес-реліз,
а щоб ніхто не смів їм докорити,
мовляв, не той хтось
у Город проліз...
Город один, а бур'янів багато,
і кожен з тих численних бур'янів,
неначе кандидат у депутати,
про користь для Городу гомонів,
бо всі вони були б такі щасливі,
знов опинившись на родючій ниві,
де навіть Хвоць і Блекота в натурі,
при статусі городньої культури!
А що ж тоді, скажіть, робити нам?
Прислухаймося до викладу
програм.
– Хоч я звичайний зірочник, –
почав Мокрець, –
та в агротехніці –
великий фахівець:
я всю городину і всю садовину
у власну ніжку зелень обгорну!
– А я, – з готовністю
доповнює В'юнок,
всіх заплету в березковий вінок!
– Город – це край моїх
сміливих мрій,
і не ляка мене життя
в землі сирій,
бо я везучий, –
так промовляв пирій
повзучий.
– Колего, ти правий,
але не хвастай:
ще не настав городині кінець, –
в розмову вступив
Гострець гіллястий.
– Картопля чи Бурак – яка різниця?
– по щирості зізналася Щириця. –
Я невибаглива та щедро по натурі
і зможу вжитися
при будь-якій культурі!
– Якщо тебе не витягнуть за вуха,

– схидно встала Плоскуха, –
а я і мої доньки та сини
залишимось при знатних
просапних...
Тут Лобода звернулася до народу:
– Гнете ви не туди!
Найбільша користь для Городу –
від Лободи!
– Резерв городини –
не в продуктивній праці,
а в продуктивності акселерації:
за мною в рості, –
мовить Кропива, –
із овочів ніхто не поспіває!
– От кажуть, паразитка я...
Дурниця! –
підскочила звичайна Повитиця. –
На будь-які стеблі в Городі
чи в Саду
сама для себе живлення знайду.
– А я всім зерновим
товариш, брат і дру! –
горлає на всю ниву
якийсь Метлюк.
– Я теж, – кричить Кукіль, –
зробив рішучий крок,
приставивши до Пшениці в блок,
так само, як зробив колись
у вас під носом
Мишій, що мудро об'єднався з Просом.
– Об'єднуватись?! Ні, –
зірвався Курай
і покотився ген за виднокрай, –
допоки кожен мені в очі коле,
що я ледаще Перекотиполе!..
– У цім Городі нині все не так, –
відзначив самовпевнений Будяк. –
От коли б знову я туди проник,
то перш за все звільнився б
від мотик.
– А ще й Сапа там творить геноцид –
це ж сором і ганьба на цілий світ!
З Городу геть Сапу, –
прорік Осот, –
і ми досягнемо значних висот!

МОРАЛЬ.

Тепер, здається, всім нам зрозуміло,
чому в Городі так забур'яніло.
Та не знімаймо і з Господаря вини,
як на Городі в нього будуть бур'яни.

Гриць ГАЙОВИЙ

Медвежий кадуб

Дорогому
земляку і
побратиму,
народному
художнику
України
Миколі
Івановичу
Стратілату –
до свята Миколая



На Андріївськім узвозі
Свято Миколая,
Козак стоїть на порозі,
Слово промовляє:
– Йдіть у гості, добрі люди,
Де ж ви забарились,
Вам у мене добре буде,
Юшка вже зварилась...
Будем славить Стратілату,
Славного Миколу,
В нього нині кругла дата,
Просимо до столу.
Козарлюги всі зібрались,
Поряд – молодички.
Стратілата хвалить стали,
Цілувать у личко.
А те личко з бородою,
Ще й коляться вуса.
Надя каже: – Бог з тобою,
Цілувать боюся...
Юля мовить: – Та не бійся,
Вуста – солоденькі.
Біля серденька зігрієся,
Він ще молоденький...
А ще – Богом цілований,
Талант Майстра мас.
В усім світі митець знаний,
Ще й добре співає.
А ще лицар, пестун долі,
Любимець земляцтва.
Полюбляє жить на волі,
В козацькому братстві.
Де с чарка і молодиці,
І всякеє диво.
Ну, і пісня, як годиться,
І слово правдиве.
Про Миколу Стратілату
Й духовній храми,
Про його батьківську хату,
Про рушники мами...
Ту поезію в малюнках
Нам дарив Микола,
Доленосні ті дарунки
Не забудь ніколи...
То ж твори на радість людям,
Й України – нецї.
А ми славить Тебе будем,
Звечора й раненько.

Медом поділився Петро МЕДВІДЬ

ОТЧИЙ ПОРІГ

Шеф-редактор
Віктор ТКАЧЕНКО

Головний редактор
Леонід ГОРЛАЧ

Засновник: товариство
"Чернігівське земляцтво"
в м. Києві

Газета зареєстрована Державним
комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення
України 06.XI.2001 р.

Реєстраційне свідоцтво:
серія KB №5594

Адреса редакції:
01023, Київ, 23, Спортивна площа, 1,
тел/факс: 246-74-31.
Електронна пошта:
chernigvzeml@spalace.com.ua

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

В.В. Ткаченко, В.І. Авдєєнко,
Л.Н. Горлач (Коваленко),
І.М. Забіяка, І.Б. Матяш,
П.І. Медвідь, М.М. Ткач,
В.В. Пушкарьов, В.Є. Устименко,
М.І. Халимоненко, О.А. Шокало.

За достовірність фактів, точність імен та
прізвищ, географічних та історичних реалій
відповідають автори публікацій. Газета
розповсюджується серед земляків
безкоштовно.

Передрук тільки з відома видання.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Літературний редактор Леонід Коваленко.
Комп'ютерний набір Леонід Коваленко.

Верстка, дизайн Оксана Кисленко.

Надруковано та зверстано на замовлення
товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві
у КП "Редакція журналу
"Дім, сад, город".
Тираж 2000.